

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 18.02.2019
Kabul Tarihi / Date Accepted : 14.08.2020
Yayın Tarihi / Date Published : 15.12.2020

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.58249-528471>

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZE KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

Samet KAMÇI¹, Hatice MEMİŞOĞLU²

ÖZ

Çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Öğretmenliği Anabilim Dallarının 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 39'u erkek 36'sı kız olmak üzere toplamda 75 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılırken, verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun müze gezilerini planlamada kendilerini yeterli, uygulama safhasında ise kendilerini yetersiz gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca elde edilen bulgular neticesinde, müze ve tarihi mekânların kullanımı dersinin uygulamalı olarak verilmesi, öğretmen adaylarına bu konuda gereken bilgi, beceri, değerlerin kazandırılması ve müzelerin eğitimde etkin kullanılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, müze, müze eğitimi, öğretmen adayı

INVESTIGATION OF TEACHER'S OPINION ON THE USAGE OF MUSEUM IN TEACHING SOCIAL STUDIES

ABSTRACT

The main objective of this study is to determine the opinions of Social Studies teacher candidates on the usage of museum at social studies teaching. The study group is comprised of 39 men 36 women, including a sum of 75 teacher candidates studying as the 3rd and 4th graders at Abant İzzet Baysal University and Gazi University Social Science Education Department. While using data collection tool in the study which was conducted through qualitative research methods, descriptive analysis technique was used in the analysis of data. It was concluded that the majority of social studies teacher candidates see themselves qualified enough but also not in planning museum trips in the implementation stage. In the study, as a result of these findings, it was suggested that the course of museums and historical places should be given practically, and to give necessary information, skills and values to the teacher candidates and the museums are to be used effectively in general education.

Keywords: Social studies, museums, museum education, teacher candidates

* Bu çalışma, Doç. Dr. Hatice Memişoğlu danışmanlığında Samet Kamçı'nın 2015 yılında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Öğretmenliği ABD'de yapılan "Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Kullanımına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı tezinden üretilmiştir.

¹ Doktora Öğrencisi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, sametkamci88@gmail.com <https://orcid.org/0000-0002-6621-4824>

² Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, memisoglu_h@ibu.edu.tr <https://orcid.org/0000-0003-3987-8454>

1. GİRİŞ

Sosyal bilgilerin temel amacı, bireyi topluma hazırlayacak duruma getirmektir. Bu nedenle gerçek kaynakların, sınıf dışında olduğu bir konu alanında öğreneni sadece sınıf içinde tutmak, bu amacın gerçekleşmesinde yeterli olmayacaktır (Altın & Demirtaş, 2009, s. 516). Onun için, sosyal bilgiler dersinde sınıf dışı etkinliklere yer verilmelidir. Sınıf dışı etkinlik konularından biri de müzelerdir. Okullar müzelerden farklı amaçlarla oluşturulmuş kurumlardır. Okullar çocukların temel eğitimi aldıkları kurumlar iken, müzeler çocukların eğitim alacakları kurumlar olarak yapılandırılmamıştır (Talboys, 2010, s. 37).

Müze denilince birçok insanın aklına içinde birtakım nesnelere bulunduğu, sergilendiği, korunduğu, halkın ziyaretine açık olan yerler gelir. Ancak müzelerin işlevleri bunlarla sınırlı kalmamaktadır. Müzelerin önemli bir işlevi daha vardır. Müzeler, aynı zamanda birer eğitim ve öğretim mekânıdır. Yani tarihin canlı olarak görülebileceği yerler olarak nitelendirilebileceğimiz müzeler eğitimin bir parçasıdır. Onun için müzelerle ilgili tanım yapılırken, bunlara da dikkat edilmesi gerekmektedir (Abacı, 2005, s. 13). ICOM (International Council of Museum) tarafından yapılan bir tanıma göre müze; kâr amacı gütmeyen, toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye dair tanıklık eden malzemeler üzerinde araştırma yapan, onları toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşıyor ve sonunda inceleme, eğitim ve eğlence gibi amaçlar doğrultusunda sergileyen ve sürekliliği olan bir kurumdur (Oruç & Altın, 2008, s. 12). Müze eğitimi ise, müze olanaklarının eğitim amacıyla kullanılmasıdır. Müze eğitimi zaman ve mekân içinde kendini ve insanları anlama, kültürel mirası devam ettirme, geçmişi, bugünü ve geleceği anlamlı bir biçimde ilişkilendirme, kültürel varlıkları ve eski eserleri anlama, koruma ve yaşatma, kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanıma ve anlama, müzelerle yaşayan kurum niteliğini kazandırma, kültürlerarası anlayış ve empati geliştirme gibi hedeflere hizmet eder (İlhan & Artar, 2006, s. 15).

Müze eğitimi, okullardaki geleneksel eğitimden oldukça farklıdır. Booth vd. göre, müze eğitimi okuldaki gibi testlerden, puanlamalardan bağımsızdır. Ziyaretçi, sergiyi ilgisine göre gezer ve gider. Müze gezmede gönüllülük esas olduğu için, bunun hoşça giden bir deneyim olması gerekir. Bu yüzden de ziyaretçiyi müzeye çekmenin yolları aranmalıdır. Müzelerdeki görsellik sınıftakine oranla daha fazladır, ziyaretçinin ilgisini ve merakını uyandırmayı hedefler. Müze eğitiminin başlıca amaçlarından biri, hayal gücünü uyarmak ve onun duyuşsal uyanıklığını geliştirmektir. Müze eğitimcileri öğrenmeyi açık-uçlu, sürekli, yaşam boyu bir deneyim olarak görürler (akt. Gökmen, 2004, s. 6).

Greenhill'e göre (1999); eğitim yaklaşımı sonucu değil sonuca götüren becerileri, etkinlikleri, deneyimi, yaratıcı potansiyeli vurgulamaktadır. Dolayısıyla müzelerde de süreç önem kazanmaktadır. Eğitim etkinlikleri artık keşfedici ve yaşama dönük olmak zorundadır (akt. Onur, 2012, s. 7). Müzeler insanların eğlenirken öğrendiği ve öğrenmekten zevk aldığı ideal öğrenme ve uygulama merkezleridir. Keşfederek öğrenmeyi amaçlayan ve ziyaretçiyi araştırmaya sevk eden materyalle dolu keşif odaları, geçmişin canlandırıldığı yapay veya tarihî yapılar hatta yerleşim yerleri, teknolojinin, bilimin ince ayrıntılarının somut olarak yer aldığı etkileşimli sergiler olan bilim müzeleri ziyaretçilerine klasik sınıf ortamında yapılan öğrenimden daha fazlasını sunarlar (İlhan vd., 2006, s. 20).

Henderson ve Atencio'a göre (2007), öğrenme temelde sosyaldır. Çocuklar çevrelerini gözlemleyerek ve sorgulayarak kendi öğrenmelerini gerçekleştirirler. Bilgi, toplumların hayatına entegre edilmiştir ve öğrenme katılımlı bir eylemdir. Çocukların öğrenmesi çevrelerindeki topluma katılımla sağlanır. Talboys'a göre (2010), okullar bir alternatif öğretim ortamı olarak öğrencilerin sadece pasif öğrenmelerini sağlayan geziler tercih ediliyorsa, bunlar öğrencileri sınıf dışına çıkartan planlı aktif öğrenmeler ile değiştirilmelidir. Müzeler eski eserlerin bulunduğu ve sergilendiği yerler olduğu kadar gezerken eğlenilebilecek ve gezi sırasında birçok bilginin edinilebileceği aktif öğrenme merkezleridir. Günümüzde öğrenme sadece öğreticilerin anlatımlarıyla değil, öğrenen kişinin kendi becerileri ve araştırma güdüsüyle sağlanır. Müzede öğrenme, bireyin araştırma ve öğrenme merakının uyarıldığı ve öğreticinin yönlendirmesiyle bireyin merakının giderildiği bir etkinlikler bütünüdür (İlhan vd., 2006, s. 15). Müzeler, belli bir belgeyi ya da not almayı gerektirmediği gibi katılımda çoğu zaman gönüllülük esas olduğu için geleneksel okulun dışında geniş bir mekânda katılımcılarına ya da ziyaretçilerine özgür bir öğrenme ortamı sunar (Adıgüzel, 2002, s. 24).

Sosyal bilgiler öğretiminde, sınıf dışı farklı eğitim etkinlikleri (arazi çalışmaları, topluma hizmet uygulamaları) vardır ve bunların en önemlilerinden biri de müze eğitimidir. Sosyal bilgiler kapsamında öğrencilerin müzelerle götürülmesi onlara önemli kazanımlar sağlar. Özellikle, tarih konularının öğretiminde veya millî bilinç kazandırmada müzeler etkili birer dersane konumundadır. Müzeler; tıpkı okullar, üniversiteler ve kütüphaneler gibi, öğrenene farklı öğrenme olanakları sunmaktadır. Müzelerin bir avantajı da, geniş bir yelpazede ziyaretçi potansiyeline sahip olmalarıdır.

Müzeler kimliğin oluşması için fırsatlar sunar. Müzede yer alan nesnelere ve bunlarla ilgili bilgiler ziyaretçilere kendilerini ve kültürlerini keşfetme olanağı tanır. Bu süreç öğrenenin yeni bağlantılar kurmasını, anlam oluşturmasını ve öğrenmesini sağlar (Altın & Demirtaş, 2009, s. 518). Çoklu zekâ kuramına ve yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrencilerin öğrenme şekilleri değişebilir. Müzeler öğrenme ortamının kendisi olmasından

kaynaklı öğrenciler kendi öğrenmelerini gerçekleştirebilirler. Bu sayede, öğretmen veya rehberin önderliğinde öğrenciye verilmesi gereken kazanımlar daha kolay kazandırılacaktır (Yılmaz & Şeker, 2011, s. 26). Tallboys'a göre (2005), müzeler çalışma çevresi ve yöntemleri ile eşsiz birer eğitim kurumudur. Kaschak (2014) ve Garcia (2012) yapmış oldukları çalışmalarda; müze ziyaretlerinin öğrenciler için ilgi çekici olduğunu ve interaktif yöntemlerle öğrenme fırsatı sunduğunu, çocuklara öğrenmede destek sağladığını ve müzede öğrenmenin benzersiz, çok yönlü ve bilişsel gelişime katkıda bulunduğunu ortaya koymuşlardır. Müze temelli birtakım çalışmalarda (McLeod & Kilpatrick, 2000; Schmitt & Zimmerman, 2002) matematik, sanat, fen bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde bazı müfredat konularının öğretiminde büyük faydalar sağladığı görülmüştür. Yazıcıoğlu (2010) çalışmasında, tarihi mekân ve müzelerle öğretim uygulamalarının olumlu etkilerine, Çalışkan ve Çerkez (2012) ve Demirboğa (2010) araştırmalarında öğrencilere uygulanan müze uygulamalarının olumlu etkilerine; Bayraktar (2006) çalışmasında tarih öğretmenlerinin müzeleri ve tarihi mekânları tarih öğretiminde kullanılmasının önemine; Yılmaz ve Şeker (2011) ise araştırmalarında bilgi, görsellik ve genel kültür açısından müze gezilerinin ilköğretim öğrencilerine çok yarar sağladığını, müzelerin tarihsel düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağladığını vurgulamıştır. Alanyazın incelendiğinde çalışmaların müze kullanımı veya müze eğitime yönelik çalışmaların daha çok öğrenciler ve öğretmenler üzerinde yoğunlaştığı, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin görüşlerini içeren araştırmaların az sayıda olduğu tespit edilmiştir (Akmehmet & Ödekan, 2006; Aktekin, 2008; Altun, 2003; Ata, 2002; Brooke & Solomon 2001; Castle, 2012; Çerkez, 2011; Dikyol vd., 2011; Egüz, 2011; Epik, 2004; Gökmen, 2004; Griffin, 2004; Güleç & Alkış, 2003; Güler, 2011; Gürkan, 2004; Hannon & Randolph, 1999; Henderson & Atencio, 2007; Kaschak, 2014; Okvuran, 2012; Oruç & Altın, 2008; Ottenheim, 2014; Önder vd., 2009; Paris, 1997; Piscitelli, 1997; Shelnut, 2000; Şahan, 2005; Şar & Sağkol, 2013; Taş, 2012; Yılmaz, 2011; Zaharias vd., 2013). Bu nedenle; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müzeler ve müzelerin sosyal bilgilerde kullanımına, sosyal bilgilerde müze eğitimi uygulamalarına, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimindeki öz yeterliliklerine, müze ve tarihi mekânların kullanımı dersine yönelik sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin alınması araştırmaya değer bir konu olarak düşünülmüştür. Ayrıca, ulaşılan bulguların sosyal bilgiler öğretiminde müzelerin kullanımına, sosyal bilgilerde müze ve tarihî mekânların kullanımı dersine bu dersin uygulama sürecine ve alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı

Sosyal Bilgiler dersinde birçok kazanım müzeler ile ilişkilendirilmiştir. Bundan dolayı Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimi hakkında bilgi sahibi olması önemlidir. Bu doğrultuda araştırma, öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının;

- 1- Müzelerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Sosyal Bilgilerde müze eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3- Müze eğitimindeki öz yeterliliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4- Müze ve tarihi mekânların kullanımı dersine yönelik sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın önemi

Sheppard'a göre (2001), müzelerin sosyal bilgiler eğitiminde kullanılmasının pek çok yararı vardır. Müzeler, öğrencilerin geçmiş zamanlardan kalan tarihî eser ve kültürel varlıkların değerini anlamalarını, kültürel mirasa sahip çıkarak korumalarını ve farklı kültürlerle hoşgörülü yaklaşarak çok kültürlülüğü özümsemelerini sağlar. Müzelerde sergilenen koleksiyonlar öğrencilerin geçmişin nasıl yorumlandığını görmelerini sağlayarak geçmiş ve tarih disiplini hakkında eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur. Müzelerde toplanarak sergilenen nesnelere, objelere veya koleksiyonlara ulusal kimliğin, kültürün ve belleğin korunmasına, tarihî ve kültürel mirasın yeni nesillere aktarılmasına da yardım eder. Bu faydalarının yanı sıra müzeler, gözlem yapma, hayal gücünü kullanma ve yaratıcılık gibi becerilerin ve estetik veya beğeni duygusunun oluşmasına ve gelişmesine de yardımcı olur (Yılmaz & Şeker, 2010, s.23).

Sosyal bilgilerde müze eğitimi kapsamında öğrencilere kazandırılmak istenen birtakım beceri ve değerler şu şekildedir: kültürel miras temalı etkinliklerde bilgi toplama, kaydetme, düzenleme ve sunma, eski eserleri koruma ve yaşatma bilinci oluşturma, farklı uygarlık ve kültürlerle karşı hoşgörü ve farkındalık oluşturma, kültürel mirası estetik ve güzellik kavramlarıyla değerlendirme. Müzede yapılan etkinlikler (çalışma kağıtları, oyunlar vb.) neticesinde öğrenciler gündelik yaşamla ilintili birçok beceri ve değer kazanırlar. Bunlardan bazıları şu şekildedir: Yerel olanla evrensel olanı ayırt edebilir, oyun ve canlandırma yoluyla yaratıcı düşünce ve hayal gücü gelişir, araştırma yapma becerileri gelişir, farklı fikirlere saygı duyarlar ve günümüz gündelik hayatını geçmiştekilerle karşılaştırırlar (İlhan vd., 2006, s. 8). Sosyal bilgiler eğitiminde bir öğrenme kaynağı ve ortamı olarak müzelerin ayrı bir yeri vardır. İletişim süreci terminolojisi açısından konumuna baktığımızda müzeler belirli bir bağlamdan

hareketle mesajını çeşitli kanallar aracılığıyla alıcılarına (ziyaretçilere) ileten kaynaklardır. Bir kurum olarak müzeler insanlığın geçmişten günümüze birikimlerini yansıtan, insanların nereden başlayıp, nereye geldiğini gösteren yapbozlar gibidir. Müzeler, geçmiş, bugün, gelecek bağlamında insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşimini konu edinen sosyal bilgiler dersinin, geçmiş ve bugün bağlamındaki insan faaliyetleri ile ilgili kazanımlara ulaşmasına hizmet edebilir (Ata, 2002, s. 342). Bu çalışmada öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde müzelerin kullanımına ilişkin görüşlerinin saptanmasını sağlanacaktır. Bu anlamda araştırma sosyal bilgiler öğretimine katkı sağlayacaktır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (görüngübilim, fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni farkında olduğumuz, ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Ancak bu tanışıklık olguları tam olarak anladığımız manasına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgu bilim uygun bir araştırma zeminini oluşturur (Yıldırım & Şimşek, 2011 s. 72). Olgu bilimsel (fenomonolojik) çalışmalar, bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bunlara yükledikleri anlamları ortaya çıkarmayı hedeflediğinden dolayı, hedef kitledeki bireylerin söz konusu olguya yönelik deneyimlerinin özüne inilmesini gerektirmektedir. Patton (2002), üzerinde durulan olgunun özüne inilebilmesi için farklı bireylerin deneyimlerinin detaylı bir şekilde incelenmesi gerektiğini belirtmektedir (Dağhan & Akkoyunlu, 2005, s.326). Araştırmada kullanılan olgu bilim deseni sayesinde öğretmen adaylarının görüşleri ile ilgili çözümlenmeler yapılmıştır.

2.1. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma evrenini, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Eğitim Fakülteleri'nin İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dallarının 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklemde ise 39'u erkek 36'sı kız olmak üzere toplam 75 sosyal bilgiler öğretmen adayı bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının 40'ı Abant İzzet Baysal Üniversitesi 35'i ise Gazi Üniversitesi'nde öğrenim görmektedir. Örneklemde yer alan kişilerin 13'ü 3. sınıfta, 62'si ise 4. Sınıfta öğrenim görmektedir. 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının seçilmesinin nedeni bu sınıf düzeyinde müze eğitimi veya müze ve tarihî mekân kullanımı dersini almalarıdır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden, yakın ve erişilmesi kolay bir durum seçilmesi ile gerçekleşen ölçüt örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntemdeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır. Sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2011, s. 112). Bu doğrultuda araştırmada öğretmen adaylarının; (1) Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı'nın 3. veya 4. sınıfında öğrenim görmeleri, (2) Özel öğretim yöntemleri veya müze eğitimi dersini almaları (3) Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersini almaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu dersler ile bilgi düzeyinin bulunması ve okullarda gözlem yapılmış olması amaçlanmıştır.

Tablo 1.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı

		f
Cinsiyet	Erkek	39
	Kız	36
Sınıf düzeyi	3.sınıf	13
	4.sınıf	62
Müze eğitimi alma durumu	Evet	34
	Hayır	41
Üniversite	AİBÜ	40
	Gazi Üniv.	35

Tablo 1'de görüldüğü üzere, cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının 39'u erkek, 36'sı ise kızdır. Sınıf düzeyi bağımsız değişkeninde, 4. sınıftan 62, 3. sınıftan ise 13 aday katılım göstermiştir. Müze eğitimi dersi alma durumu değişkeninde ise 34 katılımcı dersi alırken, 41'i ise dersi almadığını belirtmiştir. Üniversite değişkeninde ise Abant İzzet Baysal Üniversitesinden 40, Gazi Üniversitesi'nden 35 aday katılım göstermiştir.

2.2. Veri toplaması ve analiz süreci

Araştırmada, veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Bu yöntem ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esneklik (Karasar, 1995, s. 165). Araştırmacıya çalışmada esneklik ve ortam üzerinde kontrol sağladığı için bu yöntem tercih edilmiştir.

Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin görüşlerini belirleyebilmek amacıyla alanda yapılmış çalışmalar incelenerek, incelemeler doğrultusunda müze eğitimine ilişkin görüş maddelerinin yer aldığı 14 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu, 3 alan uzmanının görüşüne sunulmuş, gerekli incelemeler yapıp dönütler alınmıştır. Bu süreçte görüşme formu AİBÜ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalının 3. ve 4. sınıfına devam eden 18 öğretmen adayına uygulanmıştır. Sonrasında öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlar incelenmiş ve görüşme formu üzerinde gerekli düzeltmeler yapılarak son şekli verilmiştir. Son şekli ile görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. 1. Bölümde öğretmen adaylarının sınıf, cinsiyet, üniversite, müze eğitimi ve tarihi mekânlar dersini alma durumuna ilişkin sorular yer almaktadır. 2. bölümde ise müze, müze eğitimi, sosyal bilgilerde müze eğitimi, öğretmen adaylarının müze eğitimine ilişkin öz yeterlilikleri, okullarda müze eğitimine yönelik uygulamalara ve müze ve tarihî mekânların kullanımı dersine ilişkin 14 açık uçlu soru yer almaktadır.

Veriler 2012-2013 eğitim-öğretim yılı Bahar yarıyılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Gazi Üniversitesinin Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalının 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören öğretmen adaylarından toplanmıştır. Görüşlerin toplanması katılımcı sayısını arttırmak ve katılımcılara daha kolay ulaşmak amacıyla yazılı formlar aracılığıyla sağlanmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde veri çözümleme yaklaşımlarından betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini belirlemek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bilgileri düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım & Şimşek, 2011, s. 224). Bu çalışmada da, katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Verilerin analizi için ilk olarak her bir katılımcıdan elde edilen veriler, sorular bazında ayrı ayrı incelenerek kodlama yapılmıştır. Daha sonra her bir tema altında yer alan kodların frekansları hesaplanmış ve tablolar hâlinde düzenlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ÖA:1, ÖA:2... ÖA:75 şeklinde kodlanan görüşlerine bulgular bölümünde yer verilmiştir. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının görüşlerinden yapılan alıntılar ilgili araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, toplanan verilerin yöntem bölümünde açıklanan tekniklerle analizi sonunda elde edilen bulgular tablolar hâlinde verilmiş ve tablolara göre yorumlar yapılmıştır. Bulgular ve yorumları araştırmanın alt problemleri göz önünde bulundurularak sırasıyla verilmiştir. Yapılan yorumlar ilgili araştırmalarla desteklenmiştir.

3.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Araştırmanın birinci alt problemi, “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, müzeler ve müzelerin sosyal bilgilerde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Tablo 2.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze Kavramına İlişkin Görüşleri

	f	%
Tarihî Eserler	32	21
Tarih	32	21
Kültür	21	14
Kalıntı	15	10
Geçmiş	10	7
Sanat	10	7
Antika	7	5
Tarihî Mekân	7	5
Kültürel Miras	6	4
Somut Bilgiler	5	3
Coğrafya	3	2
Ders dışı etkinlikler	3	2
TOPLAM	151	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğretmen adayları müze kavramlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde müze ile ilişkili kavramları söyledikleri gözlemlenmiştir. Sheppard’a göre (2001); müzeler öğrencilerin geçmiş zamanlardan kalan tarihî eser ve kültürel varlıkların değerini anlamalarını, kültürel mirasa sahip çıkarak korumalarını ve farklı kültürlerle hoşgörülü yaklaşarak çok kültürlülüğü özümsemelerini sağlar. Bu bilgi öğretmen adaylarının vermiş olduğu geçmiş, tarihi eser, kültürel miras, kültür kavramlarıyla benzerlik göstermektedir.

Tablo 3.*Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze Eğitimine İlişkin Görüşleri*

	f	%
Müzedede eğitiminin yapılması gerekli	18	22
Müzedede eğitim somut öğelerden yararlanarak kalıcı öğrenmeyi sağlama	18	22
Müzelerimiz eğitime uygun değil	10	12
Müzeler eğitime uygun	7	9
Eğitim açısından son derece önemli	5	6
Geçmiş ile bugün arasında bağ kurmamızı sağlama	5	6
Müze eğitimi sırasında öğrencilerin yönetiminin, müze eğitimini zorlaştırması	4	5
Müzeler okul dışında ders yapma fırsatı sunma ve dersi eğlenceli hâle getirme	3	4
Soyut bilgileri somutlaştırmak için müze eğitimi gerekli	3	4
Ülkemizde müze eğitimi yeterli düzeyde değil	3	4
Ülkemizde müze eğitimi verecek uzman sayısı yetersiz	3	4
Müzelerde eğitim için ayrılmış bölümler mevcut değil	2	2
TOPLAM	81	100

Tablo 3'te öğretmen adaylarının müzedede eğitiminin yapılması gerekli ve müzedede eğitim somut öğelerden yararlanarak kalıcı öğrenmeyi artırır görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.*Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze Eğitiminin Önemine İlişkin Görüşleri*

Alt Temalar	f	%
Sosyal bilgiler dersinin somut verilerle öğrenilmesini sağlama	26	41
Öğrenmede kalıcılığı artırma	9	14
Geçmiş ile günümüz arasında bağ kurmamızı sağlama	8	13
Tarihi birincil kaynaklardan öğrenmeyi sağlama	6	10
Yaşayarak öğrenmeyi sağlama	6	10
Tarih bilinci kazandırma	4	6
Zaman ve kronolojiyi algılamayı kolaylaştırma	4	6
TOPLAM	63	100

Tablo 4'e bakıldığında, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müze eğitiminin önemine ilişkin görüşme formunda şu görüşlere yer vermişlerdir. *Çocuklara yaratıcı drama etkinlikleri, atölye çalışmaları, el becerisine yönelik çalışmalar yaptırarak çocuklara müzenin önemini kavratır. (ÖA.9). Öğrencilere vermemiz gereken tarih ve millet olma bilincini müzeler sayesinde yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlayabiliriz. (ÖA.16). Sosyal Bilgiler dersinin somut verilerle öğrenilmesini sağlar görüşlerini belirtmişlerdir.*

Tablo 5.*Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müzelerde İşlenen Konuların Öğrenciye Sağlayacağı Yararlara İlişkin Görüşleri*

Alt Temalar	f	%
Soyut bilgilerin somutlaştırılması sonucu öğrenme kolaylaştırma	18	23
Dersin birinci elden kaynaklarla öğrenilmesi	16	21
Konuların kalıcılığını sağlama	12	15
Öğrencilerin empati kurması sağlama	9	12
Öğrencilerin kültürel birikimi artırma	6	8
Yaparak yaşayarak öğrenme sağlama	5	6
Öğrencilerin sosyalleşmesi sağlama	4	5
Kültürel miras bilinci kazanma	4	5
Öğrencinin derse olan merakı artırma	4	5
TOPLAM	78	100

Tablo 5'e bakıldığında, öğretmen adayları sosyal bilgiler dersinde müzelerde işlenecek konuların öğrenciye sağlayacağı yararlara ilişkin olarak görüşme formunda şu görüşlere yer vermişlerdir: *Konuyu daha iyi anlarlar, geç unuturlar, daha çok zevk alırlar, sosyalleşmeleri sağlanır, empati kurabilirler. (ÖA.1). Öğrenciye dokunarak, yaşayarak öğrenme olanağı sağlar; Öğrenci yaratıcı drama etkinlikleri yaparak müzede kendini rahat hisseder (ÖA.9).*

Tablo 6.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze ve Tarihi Mekânların Kullanımı Dersinin Kazandırdıklarına (Bilgi, Beceri, Değer) İlişkin Görüşleri

BİLGİ		
Alt Temalar	f	%
Müzelerin Kullanımı hakkında bilgi edinme	10	25
Müze hakkında teorik bilgi (kavramı, işlevi ve tarihsel gelişimi) edinme	10	25
Geçmiş ve günümüzü öğrenme	6	14
Müze öncesi, gezi esnasında ve sonrasında yapılması gerekenleri öğrenme	6	14
Müzelerin sosyal bilgiler dersinde kullanımı hakkında bilgi edinme	4	11
Ulusal kimliğin öğrenilmesi	4	11
TOPLAM	40	100
BECERİ		
Alt Temalar	f	%
Empati kurma	11	48
Zamanı ve mekânı algılama becerisi	4	17
Eleştirel düşünme	4	17
Sürekliliği algılama	2	9
Problem Çözme	2	9
TOPLAM	23	100
DEĞER		
Alt Temalar	f	%
Hoşgörü	12	33
Saygı	11	31
Kültürel değerlere bağlılık	6	17
Vatan ve millet sevgisi	5	14
Sevgi	2	5
TOPLAM	36	100

Tablo 6'ya bakıldığında; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze ve tarihî mekânların kullanımı dersinin kazandırdıklarına (bilgi, beceri, değer) ilişkin görüşler *müzelerin kullanımı hakkında bilgi edinme, müze hakkında teorik bilgi (kavramı, işlevi ve tarihsel gelişimi) edinme müze öncesi, gezi esnasında ve sonrasında yapılması gerekenleri öğrenme, müzelerin sosyal bilgiler dersinde kullanımı hakkında bilgi edinme* verileri elde edilmiştir. Müze ve tarihi mekânların kullanımı dersinin kazandırdıkları veya kazandıracaklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde müze eğitimi ve tarihi mekânların kullanımı dersini alan öğretmen adaylarının yeterli bilgiye sahip oldukları, dersi almayanların genel itibarıyla görüş bildirmedikleri, görüş bildirenlerin ise bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu saptanmıştır.

Tablo 7.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Sosyal Bilgiler Dersine Uygun Olan Müzelerle İlişkin Görüşleri

Alt Temalar	f	%
Etnografya Müzeleri	29	27
Tarih Müzeleri	21	20
Arkeoloji Müzeleri	9	8
Anadolu Medeniyetleri Müzesi	9	8
Açık hava Müzeleri	6	6
Anıtkabir Anıt Müzesi	6	6
Doğa Müzeleri.	6	6
Panorama 1453 Tarih Müzesi	5	5
Sanat Müzeleri	5	5
Sanal Müzeler	3	3
Bilim ve Teknoloji Müzeleri	3	3
Tüm Müzeler bunun için uygun	3	3
TOPLAM	105	100

Tablo 7'ye bakıldığında; öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersi için hangi tür müzelerin daha uygun olduğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde sosyal bilgiler dersine uygun olan müze türlerini belirtmekle birlikte belli başlı müze isimlerini görüş olarak vermişlerdir. Tablo incelendiğinde, öğretmen adaylarının en çok etnografya müzeleri, tarih ve arkeoloji müzeleri olarak görüş bildirmişlerdir.

Tablo 8.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Sosyal Bilgiler Dersinde Kaçınıcı Sınıf Öğrencilerini Müzelere Götürmek İstedikleri ve Nedenine İlişkin Görüşleri

Alt Temalar	Nedeni	f	%
4.SINIF	Mümkün olduğu kadar küçük yaşta başlanmalı	7	21
	Soyut düşünme becerileri gelişmediği için	5	15
5.SINIF		5	15
8.SINIF	Diğer sınıflara göre daha olgun oldukları için.	5	15
TÜM SINIFLAR(4, 5, 6, 7, 8)	Derse karşı olumlu tutum oluşturma	3	8
	Her sınıf düzeyine faydalı	9	26
TOPLAM		34	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi; öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde özellikle kaçınıcı sınıfların müzelere götürülmesini istersiniz ve nedeni sorusuna ilişkin görüşleri incelendiğinde, *öğrenciler müze eğitimine mümkün olduğu kadar küçük yaşta başlamalı ve tüm sınıflarda bu eğitimi almalıdır* şeklinde görüş belirtmişlerdir. Öğretmen adayları soyut düşünme becerileri gelişmediği için 4. sınıfta, derse karşı olumlu tutum oluşturduğu için ise tüm sınıflarda müzelere götürülmesi gerektiği ile ilgili görüş bildirmişlerdir.

3.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi, “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, sosyal bilgilerde müze eğitimi uygulanmalarına ilişkin ifadeleri nelerdir?” şeklindedir.

Tablo 9.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Müze Eğitimi ve Tarihi Mekânlar Dersinde Uygulamalı Olarak Yaptıkları Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Alt Temalar	f	%
Dersi almadım	35	51
Ders kapsamında etkinlik yapılmadı	7	10
Müzedeki objeler incelendi	7	10
Müze de sunum yapıldı	4	6
Sanal müze uygulamaları yapıldı	4	6
Yaratıcı drama yapıldı	4	6
Anadolu Medeniyetleri Müzesi’ne gittim	3	4
Bolu Müzesi’ne gittim	3	4
TOPLAM	69	100

Tablo 9’ da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının müze ve tarihî mekânların kullanımını dersinde uygulamalı olarak yaptığımız etkinliklere ilişkin görüşleri incelendiğinde, dersi alan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversite ilindeki müzelere gerek toplu gerekse bireysel geziler yaptıkları anlaşılmıştır.

Tablo 10.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Sosyal Bilgiler Dersinde Müze öncesi, Müze Gezisi Esnasında ve Müze Sonrasında Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

a) Müze eğitimi öncesi

Alt Temalar	f	%
Gerekli izinlerin alınmalı	35	46
Gezilecek müze hakkında bilgi verilmeli	14	18
Kurallar öğrenciler hatırlatılmalı	7	9
Öğrencilerin bilgilendirilmeli	6	8
Müze çalışanları ile iletişim kurulmalı	6	8
Planlama yapılmalı	5	6
Araç ayarlanmalı	4	5
TOPLAM	77	100

b) Müze eğitimi sırasında

Alt Temalar	f	%
Rehber eşliğinde eserler hakkında bilgi alınmalı	11	32
Yaratıcı drama etkinliği yaptırılmalı	10	29
Öğrencilere gezi sırasında notlar aldırılmalı	6	18
Öğrenciler küçük gruplar hâlinde gezdirilmeli	4	12
Öğrencilerin müzedeki eserlerle ilgili görüşleri istenmeli	3	9
TOPLAM	34	100

Tablo 10. (devamı)

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Sosyal Bilgiler Dersinde Müze öncesi, Müze Gezisi Esnasında ve Müze Sonrasında Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

c) Müze eğitimi sonrasında

Alt Temalar	f	%
Öğrencilere değerlendirme formu verilmeli	16	35
Öğrencilerin gezi sonrası görüş, duygu ve düşünceleri istenmeli	14	31
Müzedeki yapılanlar sınıfta tartışılmalı	7	16
Öğrencilerin gezi ile ilgili bir sunum yapmaları istenmeli	5	11
Kompozisyon yazdırılmalı	3	7
TOPLAM	45	100

Tablo 10' a bakıldığında, Sosyal Bilgiler dersinde müze öncesi, müze gezisi esnasında ve müze sonrasında yapılması gerekenlere ilişkin görüşme formunda şu görüşlere yer verilmiştir. "Müze eğitimi öncesi gidilecek müze belirlenmelidir. Gezi bir günden uzun sürecekse kalacak yer ayarlanmalıdır. Gidilecek müze hakkında bilgi verilmelidir. Müzede yardımcı olacak kişiler belirlenmeli ve irtibata geçilmelidir. Müze eğitimi sırasında öğrenciler gruplara ayrılmalı ve her grubun başında bir öğretmen olmalıdır. Grup etkinlikleri yapılmalıdır. Resimler çekilmelidir. Öğrencinin not tutması sağlanmalıdır. Rol yapma, drama çalışmaları yapılmalıdır. Müze eğitimi sonrasında öğrencilerin not aldıkları bilgileri sınıf arkadaşlarıyla paylaşımları sağlanmalı, müze ile ilgili öğretmen soru sormalı, hangi eserleri beğendikleri, eksik kalan yönleri konusunda öğrencilerin görüşlerine başvurulmalıdır. (ÖA.5). Müze eğitimi öncesi gerekli izinler alınmalı (resmi yerlerden ve velilerden) müze eğitiminde yapılacak etkinlikler hakkında bilgi verilmelidir. Müze kuralları söylenmelidir. Müze eğitimi sırasında müze gezilirken dikkatli gözlem yapılması gereken nesnelere ilgi uyandırılmalı, çeşitli etkinliklerle öğrencilere kalıcı yaşantılar sağlanmalıdır. Gerekirse öğretmen tarafından ek bilgilendirmeler yapılmalıdır. Müze eğitimi sonrasında öğrencilerin müzede neler öğrendikleri, hangi nesnelere dikkatlerini çektiği sorularak amaca ulaşılmalıdır. (ÖA.27). Müze eğitimi öncesi öğrencilerin ailelerine izin kâğıdı gönderilebilir, öğrencilere gidilecek yerle ilgili çalışma kâğıdı verilmelidir. Gerekli hazırlıklar kalacak yer, yeme içme vb. ayarlanmalıdır. Müze eğitimi sırasında öğrencilere tarihi eserler, yerler hakkında açıklayıcı bilgiler verilmeli ve bu bilgiler rehber eşliğinde verilmeli, öğrencilerin eserlere dokunarak dikkatle izlemeleri sağlanmalıdır. Müze eğitimi sonrasında genel bir değerlendirme yapılmalı, öğrencilere müze eğitimi değerlendirme formu verilmeli. (ÖA.35). Müze eğitimi öncesi ailelerden izin alınmalı, idari işlemler yapılmalı, müze öncesi araştırmalar yaptırılmalı, öğrencilere görevler verilmeli. Müze eğitimi sırasında öğrenciler yalnız bırakılmamalı, her öğretmen en fazla 16 öğrenci düşme kaydıyla öğrenciler ayrılmalı. Rol yapma vb. gibi uygulamalar yapılmalı. Müze eğitimi sonrasında öğrencilerin müze ile ilgili görüşleri alınmalı ve ne öğrendikleri ile ilgili değerlendirme formu verilmeli (ÖA.43.). Müze eğitimi öncesi öğrencilere gidilecek mekânla ilgili bilgi verilir. Gerekli bilgi ve kuruluşlardan bilgi ve izinler alınır. Velilerin izni alınır vb. Müze eğitimi sırasında öğrencilere müzede herhangi bir eseri bulmasını kolaylaştıracak yönergeler verilir. Broşürlerle öğrencilerin ziyaret ettiği alanlar hakkında bilgi verilir. Müze eğitimi sonrasında dersliklerde müze sonrası gezi panosu hazırlanır. Öğrencilerden gezilen yerle ilgili duygu ve düşüncelerini anlatan yazılar yazdırılabilir. (ÖA 52).

Öğretmen adaylarının gerekli izinleri, tarihi alma, çalışacak grubun niteliğine göre ziyaret planını hazırlama, yapılacak çalışma hakkında grubu bilgilendirme konusunda bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının genel itibarıyla sosyal bilgiler dersinde müze öncesi yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmen adaylarının bu düzeydeki bilgilerinin yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 11.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Staj Yaptıkları Okullardaki Müze Eğitimine Yönelik Uygulamalara İlişkin Görüşleri

Alt Temalar	f	%
Müze eğitimine yönelik uygulama yapılmadı	35	43
Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesine gezi düzenlendi	18	23
Staj yapmadım	13	16
Bolu müzesine gezi düzenlendi	6	8
Müze gezisi yapıldı	5	6
Etnografya müzesine gezi düzenlendi	3	4
TOPLAM	80	100

Tablo 11' e bakıldığında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları staj yaptıkları okullarda müze eğitimine yönelik uygulamalara ilişkin görüşme formundaki görüşleri şu şekildedir: Müze eğitimine yönelik uygulamalara pek rastlamadım (ÖA.6). Staj yaptığım okulda birinci dönem Bolu Müzesi ve İzzet Baysal Müzesi'ne gezi yapıldı. (ÖA24). Evet, Ankara'ya müze gezisi yapıldı (ÖA.34). Evet vardı. 7. sınıflara yönelik Bolu Müzesine gezi düzenledi

(ÖA.16). *Evet, öğrenciler Sosyal Bilgiler dersinde müzeye götürüldü (ÖA. 45). Staj yaptığım okullarda müze eğitimine yönelik uygulama yok. (ÖA. 62). Öğretmen adayları staj yaptıkları okullarda müze eğitimine yönelik uygulamalara ilişkin görüşleri, genelde staj yaptıkları okullarda müze eğitime yer verilmediği, yapılanların ise plansız müze gezilerinden ibaret olduğu şeklindedir.*

3.3. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemi, “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimindeki öz yeterliliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Tablo 12.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Müze Eğitimine Yönelik Öz Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri

a) Yeterli olduğunuz

Alt Temalar	f	%
Yeterli olduğumu düşünmüyorum.	13	31
Geziyi planlama.	6	14
Teorik olarak yeterliyim.	6	14
Öğretim tekniklerini uygulama.	5	12
Sosyal bilgiler ile müzeleri ilişkilendirebilirim.	5	12
Araştırma yapma.	4	10
Müzeler hakkında bilgi sahibiyim.	3	7
TOPLAM	42	100

b) Geliştirilmesi Gerekenler

Alt Temalar	f	%
Müze etkinliklerinin uygulanması.	7	23
Müzeleri yeterince tanımak (türleri,işlevi vb.)	7	23
Müzedeki eserler hakkında bilgi	5	16
Öğrencilere rehberlik yapma	5	16
Müze eğitiminde yöntem ve teknikler.	3	10
Müze eğitiminin planlanması.	2	6
Sosyal bilgilerde müzelerin kullanımı.	2	6
TOPLAM	31	100

Tablo 12’ ye bakıldığında müze eğitime yönelik öz yeterliliklerine ilişkin şu ifadelere yer vermişlerdir: *Bilgi birikimi olarak yeterlidir. Uygulama becerilerimi geliştirmem gerek (ÖA.10). Bilgi düzeyinde teorik olarak müzeye gitmeden önce müze eğitimi sırasında ve sonrasında yapılacakları biliyorum. Müze eğitimini uygulamalı olarak yapmadığımdan dolayı etkinlik gerçekleştiremem (ÖA.11). Yeterli olduğumu düşünmüyorum. Müze eğitimi dersi herkese verilmemi seçmeli ders olarak kalmamalıdır. (ÖA.48). Müze eğitiminde Sosyal Bilgiler kitabındaki konuları ilişkilendirebilirim. Uygulamada geliştirmem gereken şeyler var “(ÖA..58). Müzeler hakkında bilgi sahibiyim. Sosyal bilgilerde müze eğitimi hangi konular üzerinde kullanabilirim. (ÖA.60). Görüşlerin analiz edilme safhasında müze ve tarihi mekânların kullanımı veya müze eğitimi dersini alan öğretmen adaylarının soruları yanıtlama düzeyinin fazla olduğu görülmüştür. Öğretmen adayları kendilerini teorik olarak yeterli görseler bile, müze eğitimi uygulama aşamasında yetersiz görmektedirler. Bu sonuç dersin teorik olarak işlendiğini, uygulama boyutunda eksiklikler olmasından kaynaklı olabilir.*

Tablo 13.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Müze ve Tarihî Mekânların Kullanımı Dersinde Aldıkları Bilgileri Meslek Hayatlarında Nasıl Kullanabileceklerine İlişkin Görüşleri

Alt Temalar	f	%
Müzedeki uygulamalı öğretim yapma	18	46
Göreve başladığımda müzeleri sosyal bilgiler dersinde etkili bir şekilde kullanma	17	44
Sanal müze gezi yaptırma	4	10
TOPLAM	39	100

Tablo 13’e bakıldığında öğretmen adaylarının müze ve tarihî mekânların kullanımı dersinde aldıkları bilgileri mesleki hayatlarında kullanılabilişliğine ilişkin görüşleri kullanabilecekleri konusunda görüş bildirseler de detaylı görüş vermemişlerdir.

3.4. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi, “Müze ve tarihi mekânların kullanımı dersine yönelik sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Tablo 14.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Müze ve Tarihi Mekanların Kullanımı Dersindeki Sorunlara İlişkin Görüşleri

Alt Temalar	f	%
Dersin daha çok teorik işlenmesi, uygulama kısmının göz ardı edilmesi	11	25
Müzelerin eğitime uygun olmaması	6	14
Müze prosedürlerinin gereğinden fazla olması	5	12
Müzelerin eğitim amaçlı kullanılmaması	5	12
Zaman kısıtlaması	4	9
Dersin daha çok sınıf ortamında verilmesi	3	7
Maddi kaynağın bulunmaması	3	7
Müzelere ulaşım problemi	3	7
Öğretim görevlilerinin dersle ilgili yeterli bilgi ve donanıma sahip olmaması	3	7
TOPLAM	43	100

Tablo 14'e bakıldığında öğretmen adaylarının müze ve tarihi mekânların kullanımı dersindeki sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde dersi alan sosyal bilgiler öğretmen adayları, *dersin daha çok teorik işlendiğini uygulama kısmının göz ardı edildiğini ve müze prosedürlerinin gereğinden fazla olduğu* görüşlerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar yapılan diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Ay & Fidan, 2014; Bayraktar, 2006; Demirci, 2009; Gökmen, 2004; Kısa, 2012). Demirci'nin (2009) çalışmasında müze gezilerinin yapılamamasının yasal işlemlerin çok uğraştırması, sorumluluğun çok fazla olması, öğrencileri kontrol etmenin güç olması, ulaşımında problem yaşanması, maddi problemlerle karşılaşılması gibi sebeplerden kaynaklandığı belirtilmektedir.

Tablo 15.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Müze ve Tarihi Mekânların Kullanımı Dersindeki Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşleri

Alt Temalar	f	%
Müze gezileri düzenlenmeli	9	30
Teorikten ziyade pratiğe ağırlığın verilmesi	6	19
Öğretim görevlileri bu konuda bilinçlendirilmeli	6	19
İzin vb. prosedürlerin kolaylaştırılması	3	10
Müzelerde eğitimi destekleyici uzmanlar bulunmalı	3	10
Ders ile ilgili seminerler düzenlenmeli	2	6
Müzelerde, müze eğitimi yapılacak bir alanın olması	2	6
TOPLAM	31	100

Tablo 15' e bakıldığında öğretmen adaylarının müze ve tarihî mekânların kullanımı dersindeki sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri, sorunların çözümüne uygun olarak verilmiştir.

4.SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırma öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Elde edilen sonuçlar dikkatle değerlendirildiğinde, müze kavramlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde müze ile ilişkili kavramların söylendiği gözlemlenmiştir. Sheppard'a göre (2001), müzeler öğrencilerin geçmiş zamanlardan kalan tarihî eser ve kültürel varlıkların" değerini anlamalarını, kültürel mirasa sahip çıkarak korumalarını ve farklı kültürlere hoşgörülü yaklaşarak çok kültürlülüğü özümsemelerini sağlar. Bu bilgi öğretmen adaylarının vermiş olduğu geçmiş, tarihi eser, kültürel miras, kültür kavramlarıyla benzerlik göstermektedir. 18. yüzyılın sonlarında müzeler, koleksiyonun kendisinden çok, kültür mirası ile ilgili nesnelere depolamak ve sergilemek için kullanılan bina anlamını taşımaya yöneldi. Günümüzde ise müze terimi sanat galerilerini, bilim ve keşif merkezlerini içine alacak biçimde oldukça genişlemiştir (Onur, 2012, s. 20). Kılcan ve Akbaba'nın (2013) 8. sınıf öğrencileriyle yapmış olduğu kültürel mirasa duyarlılık değerine ilişkin metafor çalışmasında, kültürel mirasa duyarlılıkla ilgili olarak öğrenciler müze, müzecilik gibi benzetmelerde bulunmuşlardır. Yapılan çalışmada ise öğretmen adaylarından 6'sı müze ile ilgili kültürel miras kavramını görüş olarak belirtmişlerdir. Bu bağlamda çalışmada elde edilen kültürel miras kavramı, Onur (2012) tarafından yapılan müze tanımının içeriği ile Kılcan ve Akbaba'nın (2013) yapmış olduğu çalışma sonucu ile örtüşmektedir.

Öğretmen adayları, "müzedeki eğitiminin yapılması gerekli ve müzede eğitim somut öğelerden yararlanarak kalıcı öğrenmeyi artırır" görüşlerini belirtmişlerdir. Bu görüşler müze temelli çalışmaların matematik, sanat, fen bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde bazı müfredat konularının öğretiminde büyük faydalar sağladığı sonuçlarıyla

uyuşmaktadır (McLeod & Kilpatrick, 2000; Schmitt & Zimmerman, 2002). Taş (2012), öğretmen adayları müze eğitiminin tüm derslerde etkili bir yöntem olarak kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Çulha'nın (2006) araştırmasındaki, tarihi mekânlarda öğrenirken olumlu tutuma sahip oldukları, empati duygusu geliştirerek bilgilerini yapılandırdıkları, akranları ile sosyal etkileşim içerisine girerek zevk aldıkları bir öğrenme süreci yaşadıkları bulgular arasındadır ve çıkan sonuçlarla benzeşmektedir. Yapılan çalışmalar, araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Öğretmen adayları sosyal bilgiler dersinde müzelerde işlenecek konuların öğrenciye sağlayacağı yararlarla ilişkin görüşleri incelendiğinde yeterli bilgiye sahip oldukları anlaşılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze ve tarihi mekânların kullanımı dersinin kazandırdıklarına (bilgi, beceri, değer) ilişkin görüşleri müzelerin kullanımı hakkında bilgi edinme, müze hakkında teorik bilgi (kavramı, işlevi ve tarihsel gelişimi) edinme müze öncesi, gezi esnasında ve sonrasında yapılması gerekenleri öğrenme, müzelerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımı hakkında bilgi edinme verileri, AİBÜ müze ve tarihî mekânlar kullanımı ders öğretim programıyla paralellik göstermektedir. Müze ve tarihî mekânların kullanımı dersinin size kazandırdıkları veya kazandıracaklarına bilgilere ilişkin görüşleri incelendiğinde müze eğitimi ve tarihî mekânların kullanımı dersini alan öğretmen adaylarının yeterli bilgiye sahip oldukları, dersi almayanların genel itibarıyla görüş bildirmedikleri, görüş bildirenlerin ise bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu saptanmıştır. Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersi için hangi tür müzelerin daha uygun olduğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde sosyal bilgiler dersine uygun olan müze türlerini belirtmekle birlikte belli başlı müze isimlerini görüş olarak vermişlerdir. Öğretmen adaylarının bu görüşleri, MEB (2008) tarafından yayınlanmış olan müze ile ilgili eğitim programıyla uyum sağlamaktadır.

Katılımcıların, Sosyal bilgiler dersinde özellikle kaçınıcı sınıfların müzelere götürülmesinin gerektiği ve nedeni sorusuna ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin müze eğitimine mümkün olduğu kadar küçük yaşta başlamalı ve tüm sınıflarda bu eğitimi almalı şeklinde görüş belirtmişlerdir. Güler'in (2011) yaptığı deneysel çalışmada, "Gerçekleştirilen planlı müze gezisinin, öğrencilerin Sanat Etkinlikleri dersine yönelik tutumlarında da olumlu etkisi olduğu görülmüştür" sonucu, bu araştırmanın "Sosyal Bilgilere dersine karşı olumlu tutum oluşturur" bulgusunu destekler niteliktedir. Adayların müze ve tarihi mekânların kullanımı dersinde uygulamalı olarak yaptığımız etkinliklere ilişkin görüşleri, seçmeli ders olarak verilen müze eğitimi ve tarihî mekânlar dersindeki uygulamalara yönelik olarak, ders kapsamında toplu müze gezisi, bireysel müze gezileri yapılacağı dersin içeriğinde belirtilmiştir (<http://bologna.ibu.edu.tr/>). Araştırma sonucunda dersi alan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversite ilindeki müzeleri gerek toplu gerekse bireysel geziler yaptıkları anlaşılmıştır. İlhan vd.ne göre (2006); müze öncesi çalışmalar kişileri ve koşulları hazırlama işlemleridir. Çalışmayı yaptıracak eğitmeni çalışacağı grubu belirler. Gerekli izinleri, tarihi alıp çalışacak grubun niteliğine göre ziyaret planını hazırlar. Yapılacak çalışma hakkında grubu bilgilendirir ve kullanılacak malzemeleri sağlar. Müzedeki ilgili kişileri müzeye gidilecek gün, saat ve grubun özellikleri ile ilgili olarak bilgilendirir (s.15). Öğretmen adaylarının gerekli izinleri, tarihi alma, çalışacak grubun niteliğine göre ziyaret planını hazırlama, yapılacak çalışma hakkında grubu bilgilendirme konusunda bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının genel itibarıyla sosyal bilgiler dersinde müze öncesi yapılması gerekenlere ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmen adaylarının bu düzeydeki bilgilerinin yeterli olduğu söylenebilir. Bu aşamada araştırma, Ay ve Fidan'ın (2014) yapmış olduğu çalışmadaki öğretmen adaylarının müze gezilerinin planlama aşamasına ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmen adaylarının bu aşama ile ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi oldukları bulgusuyla paralellik göstermektedir. Öğretmen adayları staj yaptıkları okullarda müze eğitime yönelik uygulamalara ilişkin görüşleri genelde staj yaptıkları okullarda müze eğitime yer verilmediği, yapılanların ise plansız müze gezilerinden ibaret olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir. Araştırmada elde edilen bu sonuçlar, daha önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir (Demirci, 2009; Gökmen, 2004; Kısa, 2012).

Görüşlerin analiz edilme safhasında, müze eğitimi dersini alan öğretmen adaylarının soruları yanıtlama düzeyinin fazla olduğu görülmüştür. Yeşilbursa ve Uslu'nun (2014) yaptığı araştırma sonucuna göre Müze eğitimi dersi alma durumu değişkenine ilişkin bulgular ışığında, müze eğitimi dersi alan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile müze eğitimi dersi almayan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitime yönelik öz-yeterlik inancı toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve müze eğitimi dersi alan Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitime yönelik öz-yeterlik inançlarının müze eğitimi dersi almayan Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler yapılan bu çalışmayı destekler niteliktedir. Öğretmen adayları kendilerini teorik olarak yeterli görseler bile, müze eğitimi uygulama aşamasında yetersiz görmektedirler. Bu sonuç, dersin teorik olarak işlendiğini, uygulama boyutunda eksiklikler olmasından kaynaklı olabilir. Öğretmen adaylarının müze ve tarihi mekânların kullanımı dersinde aldığımız bilgileri mesleki hayatınızda kullanılabilişliğine ilişkin görüşleri kullanabilecekleri konusunda görüş bildirseler de, detaylı görüş vermemişlerdir. Araştırmada elde edilen "göreve başladığımda müzeleri sosyal bilgiler dersinde etkili bir şekilde kullanabilirim" görüşü, Meydan ve Akkuş'un (2014) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adayları hizmet öncesinde yapmış oldukları bir etkinliği mesleğe atıldıklarında kesinlikle uygulamayı düşündükleri bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Katılımcı öğretmen adaylarının müze ve tarihî mekânların kullanımı dersindeki sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde, dersi alan sosyal bilgiler öğretmen adayları "dersin daha çok teorik işlendiğini uygulama kısmının

göz ardı edildiğini ve müze prosedürlerinin gereğinden fazla olduğu” görüşlerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, yapılan diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Ay & Fidan, 2014; Bayraktar, 2006; Demirci, 2009; Gökmen, 2004; Kısa, 2012). Demirci'nin (2009) çalışmasında, müze gezilerinin yapılamamasının yasal işlemlerin çok uğraştırması, sorumluluğun çok fazla olması, öğrencileri kontrol etmenin güç olması, ulaşımda problem yaşanması, maddi problemlerle karşılaşılması gibi sebeplerden kaynaklandığı belirtilmektedir. Adayların müze ve tarihi mekânların kullanımı dersindeki sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri, sorunların çözümüne uygun olarak verilmiştir. Kaschak (2014) yaptığı araştırma çerçevesinde doğa tarihi müzesine gezi düzenlenmiş öğretmenler müze öncesi, müze gezisi esnasında ve sonrasında birtakım uygulamalar yapmışlardır. Araştırma sonucunda müzelerin sosyal bilgilerin bir parçası olması gerektiğiyle ilgili önerilerde bulunulmuştur. Çalışkan ve Çerkez (2012) araştırma sonucuna göre yapılacak olan müze ile eğitimin gerek ulaşım gerek prosedür anlamında birçok zorluğunun olduğu düşünüldüğünde bu sürecin gerçekleştirilmesi oldukça zordur bulgusu araştırmadaki İzin vb. prosedürlerin kolaylaştırılması görüşüyle benzerlik göstermektedir. Ay ve Fidan'ın (2014) çalışmasında öğretmen adayları sosyal bilgiler dersinde müzelerden etkili biçimde yararlanmaya ilişkin olarak önerileri, “hizmet içi eğitimlerle öğretmenleri bilgilendirmek, müzelere çeşitli bölümler eklemek” şeklindedir. Bu veriler araştırmanın öğretim görevlileri bu konuda bilinçlendirilmeli, müzelerde müze eğitimi yapılacak bir alanın olması görüşleriyle paralellik göstermektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- 1- Öğretmen adaylarına müze gezisi öncesi, müze gezisi esnasında ve sonrasında yapılması gerekenlere ilişkin gerekli eğitim verilmelidir. Bu sayede öğretmen adayları göreve başladığında planlı bir müze gezisi yapabilir.
- 2- Müze ve tarihî mekân kullanımı veya bu içerikteki dersler uygulamalı olarak verilmeli ve öğretmen adaylarına gereken bilgi beceri ve değerler kazandırılmalıdır.
- 3- Müze eğitimine ve uygulamalı etkinliklere yer verilen kaynakların sayısı artırılmalıdır. Bu sayede öğretmen adayları öğretmenler bundan faydalanabilir.
- 4- Müze gezisi esnasında öğrencilere rehberlik edecek ve müze eğitimi verecek kişilerin alan uzmanı olması gerekmektedir.
- 5- Müzelerde, müze eğitiminin yapılacağı özel alanlar olabilir. Böylece yaratıcı drama vb. etkinlikler buralarda uygulanarak etkili bir eğitim yapılabilir.
- 6- Müzelerin sosyal bilgiler eğitiminde etkili olarak kullanılabilmesi için öğretmen adaylarının öncelikle müze, tarihî mekân kullanımı dersinde uygulamalı projeler yapmaları gerekmektedir. Bu sayede müze eğitimi konusunda gerekli tecrübeleri edinmiş olabilirler.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. (2005). *Çocuk ve müze*. Morpa Kültür Yayınları.
- Adıgüzel, H. Ö. (2002). *Müze pedagojisi ve müzelerde yaratıcı drama ile öğrenme ortamları oluşturma*. Oluşum Tiyatrosu Yayınları.
- Akmehmet, K. T. & Ödekan, A. (2006). Müze eğitiminin tarihsel gelişimi. *İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 47-58.
- Aktekin, S. (2008). Müze uzmanlarının okulların eğitim amaçlı müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 103-111.
- Altın, B. N. & Demirtaş, S. (2009). Sosyal Bilgiler dersinde sınıf dışı eğitim etkinlikleri. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (s.516) içinde. Pegem Akademi Yayınları.
- Altun, R. (2003). *Müzelerin eğitimdeki yeri ve bu bağlamda müzelerin eğitim olanakları (araç-gereç-personel) açısından yeterlilik durumları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Ata, B. (2002). *Müzeler ve tarihi mekânlarla tarih öğretimi: Tarih öğretmenlerinin "müze eğitimine" ilişkin görüşleri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Ay Selanik, T. & Fidan Kurtde, N. (2014). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 69-89.
- Bayraktar, H. (2006). *Konya merkezindeki müzelerin ve tarihi mekânların tarih öğretiminde kullanılmasına ilişkin lise tarih öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Brooke, H., & Solomon, J. (2001). Passive visitors or independent explorers: Responses of pupils with severe learning difficulties at an Interactive Science Centre. *International Journal of Science Education*, 23(9), 941-953. <https://doi.org/10.1080/09500690010016094>
- Castle, M. C. (2002). *Teaching history in museums* (reprinted with permission from Ontario History). <http://www.virtualmanitoba.com/TMSP/strategies/G3.TeachinghistoryInMuseums.pdf>
- Çalışkan, H. & Çerkez, S. (2012). Sosyal Bilgiler dersindeki müzeyle eğitim uygulamalarının öğrenci görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(1), 162-173.
- Çerkez, S. (2011). *Sosyal Bilgiler dersinde müze eğitimine dayalı öğretim uygulamalarının öğrencilerin akademik başarısına ve tutumlarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- Çulha, B. (2006). *Tarihsel mekânlarda keşfederek öğrenme yoluyla Sosyal Bilgiler öğretimine yönelik öğrenci görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Dağhan, G. & Akkoyunlu, B. (2005). Bilişim teknolojileri dersinde kullanılan performans dayalı değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitel bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 323-339. <https://doi.org/10.12738/estp.2014.1.2005>
- Demirboğa, E. (2010). *Sanal müze ziyaretlerinin öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal kazanımları üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Demirci, M. T. (2009). *Kültürel öğelerin öğretiminde müze gezilerinin önemi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Dikyol, D. Ç., İnce, E. & Usta, S. (2011). Öğretmen adaylarının tarihi mekânlara ve eserlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 57-68.
- Egüz, Ş. (2011). *Sosyal Bilgiler eğitimi ilköğretim Sosyal Bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Epik, C. (2004). *Müzelerin lise öğrencilerinin tarih dersi başarıları ve hatırd tutma becerileri üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Garcia, B. (2012). What we do best: Making the case for the museum learning in its own right. *Journal of Museum Education*, 37(2), 47-55. <https://doi.org/10.1080/10598650.2012.11510730>
- Greenhill, E. H. (1999). *Müze ve galeri eğitimi* (M. Ö. Evren & E. G. Kapçı, Çev.). Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Griffin J. (2004). Research on students and museums: Looking more closely at the students in school groups. *Published Online in Wiley InterScience*. <https://doi.org/10.1002/sce.20018>
- Gökmen, C.O. (2004). *İlköğretim I. kademe müzelerin öğretim ortamı olarak yeri* [Yayımlanmamış yüksek lisans projesi]. Ankara Üniversitesi.
- Güleç, S. & Alkış, S. (2003). Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 63-78.
- Güler, A. (2011). Planlı bir müze gezisinin ilköğretim öğrencilerinin tutumuna etkisi. *İlköğretim Online*, 10(1), 169-179.
- Gürkan, T. (2004). *İlköğretim II. kademe eğitiminde müze eğitiminin önemi üzerine araştırma (Bursa örneğinde)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.

- Hannon, K., & Randolph, A. (1999). *Collaborations between museum educators and classroom teachers: Partnerships, curricula and student understanding* (Report No. ED 448 133). Retrieved from ERIC Document Reproduction Service (EDRS) database.
- Henderson, T. Z., & Atencio D. J. (2007). Integration of play, learning, and experience: What museums afford young visitors. *Early Childhood Education Journal*, 35, 245–251. <https://doi.org/10.1007/s10643-007-0208-1>
- İlhan, A. Ç., Artar, M. & Okvuran A. (2006). *Müze eğitimi etkinlik kitabı*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Kaschak, J. C. (2014). Museum visits in social studies: The role of a methods course. *Social Studies Research & Practice (Board of Trustees of the University of Alabama)*, 9(1), 107-118.
- Kılcan, B. & Akbaba, B. (2013). Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan kültürel mirasa duyarlılık değerine ilişkin öğrenci algılarının incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks* 5(3), 113-137.
- Kısa, Y. (2012). *Sosyal Bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Afyonkarahisar müzeleri)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Meydan, A. & Akkuş, A. (2014). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin tarihi ve kültürel değerlerinin kazandırılmasındaki önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 29, 402-422. <https://doi.org/10.14781/mcd.92390>
- McLeod, J., & Kilpatrick, K. (2000). Exploring science at the museum. *Educational Leadership*, 58(7), 59–63.
- MEB. (2008). *İlköğretim 1-8. sınıflar Türkçe, matematik, sosyal bilgiler, hayat bilgisi ile fen ve teknoloji dersi öğretim programlarında müze ile eğitim*. MEB Yayınları.
- Okvuran, A. (2012). Müzede dramanın bir öğretim yöntemi olarak Türkiye’de gelişimi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(166), 170-180.
- Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim*. İmge kitabevi.
- Oruç, S. & Altın, B. N. (2008). Müze eğitimi ve yaratıcı drama. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(35), 125-141.
- Ottenheim M. (2014). How to visit a museum? *Journal of the European teacher education network*, 9, 131-141.
- Önder, A., Abacı, O. & Kamaraj, I. (2009). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi’ndeki Marmara örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 103-117.
- Talboys, G. K. (2005). *Museum educator’s handbook*. Ashgate Publishing Limited.
- Talboys, G. K. (2010). *Using museum as an educational resource*. Ashgate Publishing Limited.
- Taş, A. M. (2012). Primary-grade teacher candidates’ views on museum education. *US-China Education Review A*, 6, 606-612.
- Paris, S. (1997). Situated motivation and informal learning. *Journal of Museum Education*, 22(2&3), 22-27.
- Piscitelli, B. (1997). A challenge to enjoy: Young children as audience in art galleries and museums. *Journal of Museum Education*, 22(2&3), 20–21.
- Schmitt, N., & Zimmerman, C. B. (2002). Derivative word forms: What do learners know? *TESOL Quarterly*, 36(2), 1-4. <https://doi.org/10.2307/3588328>
- Shelnut, S. L. (2000). *Long term museum programs for youth*. Museum Education Roundtable.
- Sheppard, B. (2001). *Museums, libraries and the 21st century learner*. Institute of Libraries and Museum Services.
- Şahan, M. (2005). Müze ve eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4). 487-501.
- Şar, E. & Sağkol, T. (2013). Eğitim fakültelerinde müze eğitimi dersi gerekliliği üzerine. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 83-90.
- Yazıcıoğlu, M. (2010). *Sosyal bilgiler öğretiminde İstanbul’daki bazı tarihi mekanların kullanımı* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yeşilbursa, C. C. & Uslu S. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitimine yönelik öz yeterlik inançları. *Uluslararası Avrupa Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(16), 421.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. & Şeker, M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin müze gezilerine ve müzelerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 3(9), 21-39.
- Yılmaz, Ö. (2011). *Müzelerin eğitim fonksiyonlarına yönelik müze yöneticilerinin tutum ve fikirleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- Zaharias, P., Machael, D., & Chrysanthou, Y. (2013). Learning through multi-touch interfaces in museum exhibits: An empirical investigation. *Educational Technology & Society*, 16(3), 374–384.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The main purpose of Social Studies is to make the individual ready for society. Therefore, keeping the learner within the classroom in a subject area where real resources are out of the classroom will not be sufficient to achieve this goal. Keeping learners in the classroom, away from real resources for learning, will not be sufficient for achieving this goal. (Altın & Demirtaş, 2009, p. 516). In addition, extracurricular activities should be included in the Social Studies syllabi. One of the activities outside the classroom is museum visits. Schools are different types of institutions established for different purposes from museums. Although the differences between schools and other educational institutions are ignored, they are not much. Schools are structured as institutions where children will receive basic education, while museums are not institutions for which children will receive education. (Talboys, 2010, p. 37). Museums are institutions established rather for different purposes compared to the schools. Despite being very few, these differences are often ignored. While schools are structured as institutions where children will receive basic education, museums are not educational institutions.

According to Henderson and Atencio (2007), learning is fundamentally social. Children learn by observing and questioning their environment. Knowledge is integrated into the life of societies and learning is a participatory action. Children's learning achieved by their participation in the community. According to Talboys (2010), schools should be replaced by active learning institutions which take students out of the classroom context, as an alternative, if trips are organized to allow students to learn only passively. The museums are active learning centers where ancient artifacts are preserved and exhibited, where you can have fun while wandering around and simultaneously learn a lot of information during the trip.

Today, learning is achieved not only through teaching by instructor, but also through the learner's own skills and research motivation. Learning in the museum involves a series of activities where the individual's interest in research and learning is stimulated while the individual's own curiosity is addressed through the guidance of the instructor (İlhan et al., 2006, p. 15). Museums offer a free (independent?) learning environment for participants or visitors in a wide space outside of the traditional school, as it does not require taking notes or presenting a specific document? a specific document or notes and is often voluntary in attendance. (Adıgüzel, 2002, p. 24).

The existing literature on the museum use and education mostly focus on students and teachers while the research on the prospective teachers' opinions about using museums in social studies teaching is very limited. These few studies demonstrate that it is worthy of research to take opinions of social studies teacher candidates on the use of museums in social studies, museum education in social studies, social studies teacher candidates' self-efficacy in museum education, problems related to the use of museums and historical places and their solutions. It is considered as worthy of research to take opinions of social studies teacher candidates on the use of museums and museums in social studies, museum education in social studies, social studies teacher candidates' self-efficacy in museum education, problems related to the use of museums and historical places and their solutions. In addition, these emergent studies recommend that the findings will contribute to the use of museums in the teaching of Social Studies, the use of museums and historical places in Social Studies, the application process of this course and the literature. In this direction, this research aims to explore prospective teachers' views on the use of museums in Social Studies teaching. In order to achieve this aim, the following questions were sought.

- 1- What are the the prospective teachers views on the use of museums in Social Studies syllabi?
- 2- What are the prospective teachers' views on museum education practices in Social Studies?
- 3- What are the prospective teachers' views on their self-sufficiency in Museum education?
- 4- What are the prospective teachers' views on problems and solutions for the use of museums and historical places?

2. Method

This study uses phenomenological pattern (phenomenology, phenomenological), which focuses on the facts that we aware of but we do not have an in depth and detailed understanding. Through phenomenological pattern, the researchers analyzed and understood the inner lives of the prospective teachers. The study group consisted of 75 prospective teachers, 39 of which were male and 36 were female, between 3rd and 4th grades of Abant İzzet Baysal University and Gazi University Social Sciences Teaching Department in the 2012-2013 academic year. In the study, the researcher carried out a qualitative research method for which the researcher developed an interview form to be used for the data collection. The data was examined and analyzed through the descriptive analysis method. In this way, the researcher aimed to analyze and understand the inner lives of teacher candidates.

3. Findings, Discussion and Results

This research was carried out to determine the opinions of prospective teachers on the use of museums in social studies teaching. In this context, the following results are achieved.

According to the carefully examined results of the research, when the opinions of the museums were examined, we observed that the teacher candidates mentioned specific concepts related to the museum.

According to Sheppard (2003), the museums allow students to understand the value of "historical artifacts and cultural beings from past times", "protect them by cultural heritage", and "assimilate multiculturalism by tolerating different cultures. This knowledge is similar to the concept of "past, historical artifact, cultural heritage, culture" given by prospective teachers. Social Studies prospective teachers' opinions about the use of museums and historical places (knowledge, skills, value), *"to gain knowledge about the use of museums, theoretical information (the concept, function, and historical development) about the museum before, during, and after the museum visit to learn what to do, learning about the use of museums in the Social Studies course"* data show the parallelism with the use of AİBU museums and historical places curriculum.

When the participants were asked specifically which grade students should be taken to museum in Social Studies and when they are asked for the reasons of their selection, they mentioned: "students should start museum education as early as possible and should take this training in all grades." Prospective teachers have expressed their opinions about the practices related to museum education in the schools where they do internship, and that they are not included in museum education in the schools where they do their internship, and that what is done consists of unplanned museum visits.

The results obtained in this study are in parallel with the preceding studies. (Demirci, 2009; Fidan, 2014; Gökmen, 2004; Kİsa, 2012). When the opinions of the prospective teacher about the problems in the course of using museums and historical places were examined, the Social Studies prospective teacher who took the course stated that the theoretical part of the course was ignored and that the museum procedures were overestimated, result that has been previously demonstrated by other studies. (Ay & Fidan, 2014; Bayraktar, 2006; Demirci, 2009; Gökmen, 2004; Kİsa, 2012).

The opinions of the prospective teachers regarding the solutions to the problems in the course of the use of museums and historical places were given in accordance with the solution of the problems. Kaschak (2014), within the framework of his research, the teachers who arranged a trip to the nature historical museum made a number of applications before, during, and after the museum trip. As a result of the research, suggestions were made on the need for museums to be a part of Social Studies. According to the study conducted by Çalışkan and Çerkez (2012), the researchers find that *"this process is very difficult to realize when it is considered that there is a lot of difficulties in terms of both transportation and procedure"* which shows similarity with the opinion *"Facilitating permits and similar procedures"* In the analysis phase of the opinions, it was seen that the prospective teachers who used museum and historical places or museum education course had a high level of answering the questions.

According to the findings of the research, the following suggestions can be made:

Prospective Teacher should be given the necessary training before, during, and after the museum trip. In this way, prospective teacher can take a planned museum trip when they start to work.

The use of museums and historical places or the courses in this context should be given in practice and the prospective teacher should be given knowledge and skills.

An agreement should be made between the faculties of education and museums in order to obtain better efficiency from the museums. The details of this agreement must be coordinated between the experts of the field and the museum authorities from the faculty of education.

Schools can be informed about the activities by conducting educational activities in museums. In this way, museums can be transformed into school-assisting institutions.

The bureaucratic obstacles between the university, the school and the museum should be removed. In this way, there will be opportunities to create active learning environments for student, teachers and prospective teacher through the museum and educational practices.

ETİK BEYANNAME

Bu çalışmanın araştırma ve yazım sürecinde araŐtırmacılar tarafından bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, farklı eserlerden yararlanılması durumunda atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, araştırmanın tamamının veya bir kısmının farklı bir akademik yayın platformuna yayımlanmak üzere gönderilmediğini, belirtilen konularda araştırmanın yazarlarının bilgi sahibi olduğunu ve gerekli kurallara uyulduğunu beyan ederim. 11/09/2020

Samet KAMÇI

Araştırmanın Sorumlu Yazarı